

Čína začína byť opatrnejšia voči poľnohospodárskym GMO

Napriek dlhodobej nepriechodnosti významnejšieho rozšírenia pestovania geneticky modifikovaných plodín (GMP) na území EÚ, plochy vysadené GMP vo svete sa neustále zväčšujú a tento rok sa pestujú na približne 200 miliónov ha. Ďalšou perspektívou rastu odbytu pre výrobcov GM sadív na čele s Monsanto predstavuje Čína a to nielen v oblasti zvyšovania vývozov produktov určených na priamu spotrebu, ale i sadív. Objektívny problém tejto krajiny je enormný: nachádza sa tu iba 7% ornej pôdy planéty, čo má zabezpečiť výživu pre 22% svetovej populácie. Kompetentné orgány „riše stredú“ mali doteraz tendenciu vidieť v technikách genetickej manipulácie jedno z riešení tejto dilemy (zjavne uverili propagande, že pestovanie GM plodín znamená automaticky výrazne vyššie úrody) a do výskumu GMO boli investované miliardy.

Táto situácia sa ale začína meniť a od roku 2012 sa krajina snaží tento sektor lepšie regulovať. Tento nový vývoj viedol k skrytému konfliktu s USA, pretože od roku 2013 Čína zablokovala alebo zrušila dovozy stoviek tisícov ton jednej odrody transgénnej kukurice pod zámienkou, že nebola primerane posúdená. A nedávno, čínske ministerstvo poľnohospodárstva odmietlo obnoviť platnosť certifikátov týkajúcich sa biologickej bezpečnosti - udelených na experimentálne účely - dvom odrodám transgénnej ryže ako i kukurice, ktorá vypršala 17. augusta tohto roku. Týmto sa stratila perspektíva akejkoľvek ich budúcej komercializácie.

Príčiny tejto zmeny postoja sú dve: na jednej strane ryža Bt, ktorá samotná produkuje insekticíd Bt a nie je potrebné ju postrekovať, má nízke hektárové výnosy, na druhej strane sú GMO vo verejnej mienke asociované s množstvom sanitárnych škandálov. Ďalším argumentom je sebestačnosť: podľa čínskej akadémie poľnohospodárskych vied by produkcia konvenčnej ryže mala byť vyššia ako dopyt minimálne do roku 2023.

Pokiaľ ide o škandály, od roku 2005 boli napríklad zaznamenávané prípady nekontrolovaného obehu ryže Bt po krajine, ktorého zdrojom boli pokusné parcely poľnohospodárskej univerzity v Huazhong, kde sa experimenty s transgénnou ryžou vykonávali od roku 1999.

V roku 2012 odhalili mimovládne organizácie vykonávanie úplne nezákonného experimentu čínskymi výskumnými pracovníkmi pracujúcimi pre jednu americkú univerzitu na 24 deťoch z provincie Hunan, ktoré dostávali vo svojej strave od roku 2008 tzv. zlatú ryžu, produkt genetickej manipulácie zameraný zvýšenie prísunu vitamínu A.

Treba povedať, že komercializácia transgénnej ryže je v Číne zakázaná a pestovanie bolo povolené len pre experimentálne účely. Problém je ale s vykonávaním tejto legislatívy. 26. júla tohto roku ústredná štátna čínska televízia informovala, že bola objavená transgénna ryža pripravená na predaj v supermarketoch provincií susediacich s Hubei a Hunan. Iné médiá nedávno informovali o identifikácii GM sadív a objavení zón pestovania v provincii Hebei a 14. augusta sa objavila informácia, že v študenti poľnohospodárskej univerzity v Huazhong dlhodobo dostávali ryžu Bt v školskej jedálni... Je osobitne znepokojivé, že v poslednej dobe sa medzi nimi výrazne zvýšil počet prípadov leukémie...

Kedže ryža je v Číne ďaleko najdôležitejšia plodina, posledný vývoj naznačuje, že perspektívy šírenia GMP tu nie sú zďaleka také, ako sa zdali byť ešte nedávno. Na druhej strane, čínskej poľnohospodárstvo produkuje transgénnu bavlnu, papáju, paradajky a papriky. Iba GM bavlna sa tu pestuje na 4,2 milióna ha.

Zdroj: Le Monde, 28.08.2014